

Minnesmerke Slaget ved Florvåg 1194 - Status og videre fremdrift

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for oppvekst og levekår		

Saksbehandler: Gunnar Brynjulfsen	Arkivsaknr.: 2019/4042-37
-----------------------------------	---------------------------

RÅDMANNENS INNSTILLING:

1. Rådmannen fortsetter arbeidet med å få reist minnesmerket «Øksestavn» med plassering på Granholmen som i Klepestøplanen settes av til formålet.
2. Askøy kulturvern og historielag oppfordres til å søke midler fra private givere og benytte muligheten gjennom Tilskuddsportalen.
3. Rådmannen søker statlige og fylkeskommunale kulturmidler som supplement til private bidrag, for oppføring av minnesmerket.

SAMMENDRAG

Askøy kulturvern og historielag (AHK) har i flere år jobbet med å få reist et monument over Florvågslaget i 1194. Etter politisk vedtak har rådmannen satt sammen en arbeidsgruppe i samarbeid med AKH for å gjennomføre, i første omgang, et forprosjekt. Forprosjektet er gjennomført innfor bevilgede rammer. Forslag til monument er behandlet og areal for plassering er avklart. Kostnadene med oppføring og opparbeidelse av arealet er kartlagt men ikke finansiert.

Avgjøres av: Utvalg for oppvekst og levekår

Behandles i følgende utvalg: Utvalg for oppvekst og levekår
Utvalg for teknikk og miljø

Videre saksgang:

Følges opp av rådmannen

Saksopplysninger:

I F-møte 03.04.13 – sak 31/13 ble det gjort følgende vedtak:

Askøy kommune stiller seg positiv til etablering av minnesmerke over Kong Sverre og slaget ved Florvåg i 1194. Plassering av minnesmerke må sees i sammenheng med planarbeidet i kommunen. Sak vedrørende framdrift, plassering og eventuelle kostnader legges fram for UOL og UTM.

Det ble fremmet sak «Arbeid med minnesmerke – slaget ved Florvåg 1194» for UFO 5.4.2017 – sak 25/17 og for UTM 6.4.2017 – sak 89/17 der det ble gjort følgende vedtak:

- 1. Askøy kommune etablerer minnesmerke over slaget i Florvåg.*
- 2. Det tas kontakt med «Kunst i offentlig rom» for å få råd om kunstfaglige vurderinger knyttet til utformingen av et slikt minnesmerke.*
- 3. Askøy kommune tar kontakt med bedrifter og private, samt statlige og regionale kulturmyndigheter for å skaffe finansiering til prosjektet.*
- 4. Askøy kommune har dialog med Askøy Kulturvern og Historielag angående utforming, oppfølging og plassering av minnesmerke.*

Rådmannen tok initiativ til oppstart av arbeidet i samarbeid med representanter fra Askøy kulturvern og historielag (AKH) 19.4.2017.

Finansiering av et forprosjekt, alternativ plassering av minnesmerke og kontakte samarbeidspartnere stod først på agendaen.

Hordaland Kunstforening ble kontaktet for veiledning i arbeidet.

Kostnadene knyttet til et forprosjekt ble vurdert til ca. kr. 250.000,-

Finansiering forprosjekt:

Omdisponering av fondsmidler Kiilstrøms Minde kr. 175.000,-

tilskudd fra AKH kr. 25.000,-

Askøy kommune kr. 50.000,- (fra tilskuddordningen «vedlikehold museumsgjenstander og bygg»)

Søknad kr. 200.000,- til KORO (Kunst i offentlig rom) ble sendt inn, men ble avslått.

Monument:

Arbeidsgruppen knyttet til seg, etter anbefaling fra Hordaland kunstforening, en kunstfaglig rådgiver som organiserte fremdriftsplan for prosjektet, utarbeidet refleksjonsnotat, strategisk analyse (SWOT) organiserte og gjennomførte folkemøte (idedugnad) og annen viktig veiledning frem mot endelig forslag til monument og plassering..

Prosjekt gruppen ble utvidet med representanter fra Ungdommens kommunestyre (UKS)

Kunstfaglig rådgiver utarbeidet utlysningstekst og beskrivelse for åpen skissekonkurranse blant kunstnere som ønsket å sende inn forslag til et monument.

Det kom inn søknader/forslag fra 12 kunstnere. Kunstfaglig rådgiver innstilte 3-4 forslag som aktuelle for videre konkurranse og arbeidsgruppen besluttet å invitere 3 kunstnere til å utarbeide konkret forslag til monument.

De tre innkomne forslagene ble vurdert av kunstnerisk rådgiver og arbeidsgruppen (juryen) som enstemmig landet på forslaget fra kunster John Audun Hage, Bergen kalt «Øksesstavn».

Plassering:

Det er en målsetting at et monument skal være lett tilgjengelig fra land, synlig fra sjø og i nærheten av der en mener Florvågslaget stod.

For å finne en optimal løsning, har ulike alternativer for plassering blitt vurdert i område fra Granholmen/Maltvikneset og strandsonen til Florvågsundet og Florvågøen inkl. Storholmen og småskjærene rundt.

Dette var også tema i folkemøte/Workshop.

Vurderingene er gjort i samarbeid med saksbehandler på areal og samfunn. Det ble konkludert med, for å kunne innfri målsettingen for plasseringen, å plassere monumentet enten på Maltvikneset eller Granholmen. Begge disse områdene er i Kleppestø planen satt av til friområde.

AKH har ved flere anledninger, i brevform, pekt på Maltvikneset som beste alternativ for

plassering.

Arbeidsgruppen engasjerte landskapsarkitekt Smedsvig til å utarbeide forslag til utforming av arealene som ivaretar tilgjengelighet og synlighet fra sjø. Etter fremlegging av skisser har arbeidsgruppen landet på at Granholmen, som tilfredsstillende kravene, er best egnet når det også gjelder opparbeidelse av arealet.

Kostnader:

Oppføring av monument «Øksestavn» kr. 1.850.000,- (2019)

Opparbeidelse av areal Granholmen beregnet til kr. 3.500.000,- (2020)

Vurdering:

Askøy kulturvern og historielag har i mange år jobbet for å få plass et monument over et av norgeshistoriens største sjøslag, som ble utkjempet ved Flørvåg 3. april 1194 mellom kong Sverre og Øyskjeggene. Hele historien, slik vi kjenner den, er beskrevet i div. tidsskrift og i bokform.

Slaget ved Flørvåg er et viktig kapittel i Norges historie, og man bør formidle historien til både lokalt og nasjonalt publikum. Et minnesmerke over slaget vil være et viktig ledd i formidlingsarbeidet og kan også bidra til diskusjon og refleksjon rundt vår kollektive historie. Utfordringen har vært knyttet til økonomi og finansiering av både forprosjekt, oppføring, plassering og opparbeidelse av areal.

Forprosjekt er som i nevnt i saken, gjennomført innfor avsatte midler.

Oppføring av vinner utkastet «Øksestavn» er ikke finansiert, heller ikke opparbeidelse av arealet (Granholmen) er finansiert.

Kunstneren har gitt pris på oppføring inkl. honorar kr. 1.850.000,-

Opparbeidelse av areal kr. 3.500.000,- er estimat gjort av teknisk avd. i Askøy kommune.

Vedtak i UFO (5.4.17 – sak 25/17) og UTM (6.4.17 – sak 89/17)

pkt. 4. «Askøy kommune tar kontakt med bedrifter og private, samt statlige og regionale kulturmyndigheter for å skaffe finansiering til prosjektet»

Rådmannen har valgt å ikke kontakte bedrifter og private, da dette er å konkurrere med frivillighetens muligheter til å hente inn sponsormidler.

AKH har imidlertid påtatt seg å gjennomføre dette arbeidet. Her kan og mulighetene i «Tilskudds-portalen» benyttes.

Rådmannen ved enhet kultur og idrett, skal kunne stå for søknad om offentlige (statlige og fylkeskommunale) midler.

Gjennomføringen av forprosjektet har gitt et godt grunnlag for å kunne søke støtte til oppføring og opparbeidelse av arealet for plassering.

Folkehelseperspektiv:

Lov om folkehelse pålegger kommunene til å ta et helhetlig ansvar for å fremme folkehelsen.

Dette skal gjøres med alle de virkemidler kommunen har, også gjennom det arbeidet som Askøy kommunes enhet kultur og idrett gjør. Kunst, kultur og historieformidling er verdifulle redskap for å bygge gode lokalsamfunn med vekt på tilhørighet og identitet. Det allmenne kulturarbeidet er et viktig virkemiddel i det kommunale folkehelsearbeidet.

Økonomi:

Forprosjekt gjennomført innfor avsatte midler kr. 250.000,-

Kostnader knyttet til oppføring av monument og opparbeidelse av areal for plassering har ingen budsjettdekning.

Eystein Venneslan
Rådmann

Gunnar Brynjulfsen
Kultursjef